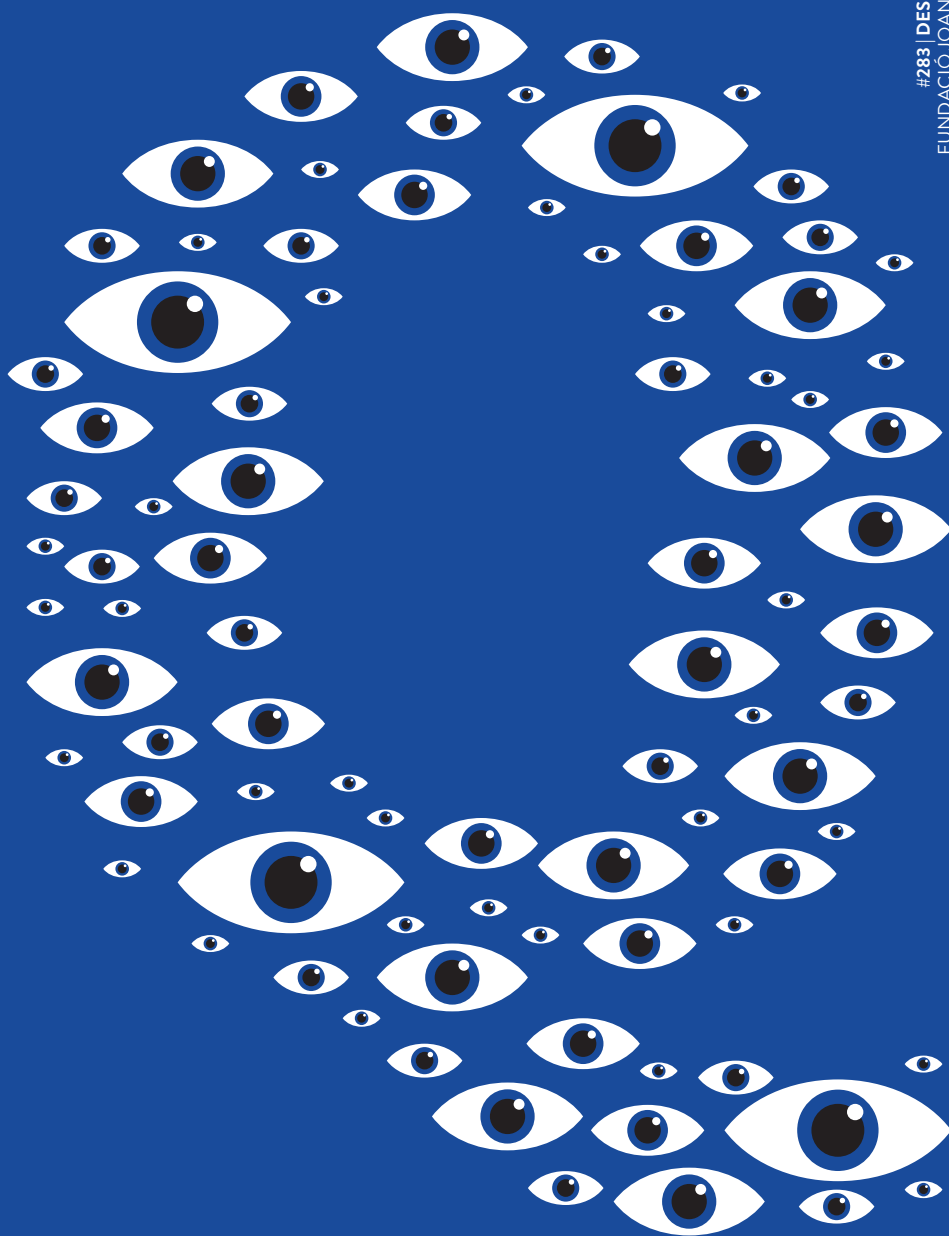




Imaginaris

Antoni Batista | José Manuel Bobadilla | Daniel H. Cabrera
Altieri | Stefano Carpani | Ricardo Carretero Gramage | Josep
Cobo | Eduard Juncosa Bonet | Gabriel Magalhães | Sergi Pardos
Prado | Antoni Pou | Adrià Pujol Cruells | Anna Roig i Llor

EDITORIAL

p.7



MONOGRÀFIC: IMAGINARIS

p.11

DAVANTAL

p.13

¿Què és un imaginari?
ADRIÀ PUJOL CRUELLES
p.15

Mecanismes d'eternitat.
La pedra, la imatge,
la paraula i el gest eucarístic
GABRIEL MAGALHÃES
p.25

Imaginaris de Déu en l'era secular
JOSEP COBO
p.37

De la comunicació
a la comunió passant per la comunitat:
la transmissió de valors
en els imaginaris contemporanis
ANNA ROIG i LLORT
p.48

Montserrat,
els imaginaris col·lectius del símbol
ANTONI BATISTA
p.63

L'ideal del bon govern
en l'imaginari medieval
EDUARD JUNCOSA BONET
p.75

El debat sobre
el control migratori:
imaginació, cultura i política
SERGI PARDOS PRADO
p.91

Imaginaris tecnològics
DANIEL H. CABRERA ÀLTIERI
p.101

Imaginaris futurs i contrafuturs
JOSÉ MANUEL BOBADILLA
p.113

Imaginaris de la guerra.
La guerra com a *reset* i l'era de la hipocresia
STEFANO CARPANI
p.124

Els imaginaris en María Zambrano
RICARDO CARRETERO GRAMAGE
p.151

La lectura arquetípica
de l'imaginari bíblic de Northrop Frye
ANTONI POU
p.170



MIRADOR

L'herència cristiana de Catalunya
i l'espiritualitat contemporània
FERRAN SÁEZ MATEU
p.193

La filosofia com a baluard d'una vida altra
XISCA HOMAR
p.202



OBITUARI

Alasdair MacIntyre
in memoriam (1929-2025)
MARGARITA MAURI
p.209

Abat Sebastià M. Bardolet
i Pujol (1934-2025)
BERNABÉ DALMAU
p.216

Vida i qüestions
de Joan de Sagarra (1938-2025),
anarquista de dreta religiosa
JOAQUIM ROGLAN
p.219

—

RESSENYES I CULTURA

Albert Balcells,
*L'abat Escarré i Montserrat
a l'Espanya franquista*
JAUME DANTÍ
p.222

Sam Parnia,
La muerte lúcida.
La nueva ciencia de la vida y la muerte

Cristina Lázaro,
Después de la vida.
Una revolucionaria
investigación científica sobre el duelo
y las Experiencias Cercanas a la Muerte

Manuel Sans Segarra,
La supraconciencia existe.
Vida después de la vida
/ Ego y supraconciencia.
Buscando el sentido de la vida

Dan Brown,
El darrer secret
ANTONI MATABOSCH
p.226

Gilbert Durand,
Las estructuras
antropológicas de lo imaginario
/ La imaginació simbòlica
/ De la mitocrítica al mitoanálisis.
Figuras míticas y aspectos de la obra
DAVID JOU
p.231

Joan Albert Vicens,
Humans a Auschwitz
JORDI COROMINAS
p.233

Josep Maria Català Domènech
Jorge Caballero Ramos,
La Imaginación Artificial
JOSEP OTÓN
p.236

75 anys d'amistats artístiques
ANNA FIGUERA RAICHS
p.238

El misteri de Montserrat:
el romanticisme alemany i la creació musical
ORIOL PÉREZ i TREVIÑO
p.240

Com resar el Parenostre
JOSÉ IGNACIO GONZÁLEZ FAUS
p.247

A ningú no se li ocorreria pensar que els dos milions i mig de visitants anuals que rep Montserrat —aquest any del mil·lenni potser hauran estat més— són tots uns fervorosos devots de la Moreneta. Ni que els deu milions de visitants que cada any s'apropen a la basílica de Sant Pere del Vaticà són tots uns confessos catòlics papistes. Ni tampoc que els quatre milions de persones que anualment tenen ocasió de badar una estona dins el temple de la Sagrada Família hi veuen tots quelcom més que l'obra colossal d'un geni singular.

Amb el mateix sentit comú podríem convenir que tampoc no cal tenir una fe ben definida per vibrar amb una peça musical amb aires de revelació mística. Ni cal venir d'una família creient o d'un entorn religiosament propici per gaudir d'una bona pel·lícula sobre la vocació monàstica d'una jove *centennial*. Ni cal ser un teista convençut per connectar intel·lectualment amb un discurs ben elaborat sobre les conseqüències de l'absència de Déu en la societat actual.

Esmentem aquests tres exemples a propòsit de l'atenció que va suscitar la presentació del darrer disc de Rosalía, amb un canvi de registre gens improvisat i sense complexos que va sacsejar admiradors i indiferents («The only way to save us is through divine intervention», diu Björk a *Berghain*); de la bona acollida obtinguda per la pel·lícula *Los dominicos*, guanyadora de la Concha de Oro a Sant Sebastià, en un dels festivals més prestigiosos d'Europa; i de l'admiració intergeneracional (inclosa la família reial espanyola) generada per Byung-Chul Han, prolífic filòsof alemany d'origen sud-coreà, premi princesa d'Astúries 2025, que en els

seus llibres reflexiona obertament sobre Déu, l'esperança o la vida contemplativa.

En el primer cas, caldrà veure cap a on evoluciona el camí emprès per l'artista de Sant Esteve Sesrovires, que no sembla respondre a un simple rampell creatiu sinó a una voluntat explícita d'utilitzar simbologia catòlica per manifestar alguna cosa més personal. Un vehicle expressiu que, com recordava Ferran Sáez Mateu en un article imprescindible per contextualitzar aquest fenomen, «ja va temptejar l'astuta Madonna fa més de trenta anys» (*Ara*, 4 de novembre del 2025). Per la seva banda, Alauda Ruiz de Azúa, guionista i directora de *Los domingos*, ha confessat sempre que, tot i ser atea i de formació laica, se sentia cridada a escrutar el món interior d'una noia de disset anys que decideix fer-se monja de clausura a contracorrent de tot i de tothom. I per poc que coneguem una mica el conjunt de la seva obra —no només la dels darrers temps—, veurem que Byung-Chul Han arriba a Déu no pas per una espècie de conversió sobtada, sinó a través d'una crítica mordaç de les múltiples paradoxes de la societat neoliberal.

Tanmateix, algú podria caure en la temptació d'aprofitar la conjunció d'aquests tres casos i altres de similars per escombrar cap a casa i classificar-los sense més com a signes demostratius de la fi de l'era postcristiana o d'un retorn de Déu i de la religió. Conclusions precipitades i superficials que reduirien novament la fe i les creences a simples armes llancívols d'una suposada batalla per l'hegemonia cultural, tal com fan els autòcrates populistes quan s'apropien de la denominació «cristià» mentre pregonen receptes ben poc evangèliques.

Amb tota la cautela i provisionalitat del món, com a molt podríem atrevir-nos a dir que, malgrat la indiferència generalitzada i la inapel·lable desculturització cristiana d'Europa al llarg de les darreres dècades, exemples com els esmentats només demostren que qüestions relacionades amb l'espiritualitat humana segueixen despertant interès i fins i tot una certa fascinació, amb el benentès que podria tractar-se encara d'una fase d'enlluernament merament estètic.

Per la part que ens toca, seria assenyat mirar de situar tot això sense perdre de vista la realitat: segons un estudi recent sobre *La religiositat de la joventut catalana*, només un 28 % dels joves catalans d'entre 16 i 34 anys afirmen ser catòlics

(els practicants no arriben al 14 %). A partir d'aquí, pensar que un grapat de referències religioses en un videoclip ben fet i estèticament seductor podria conduir massivament els joves a l'església més propera del barri seria d'una ingenuïtat francament pueril.

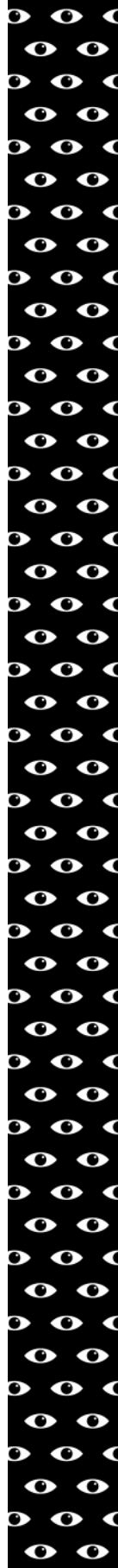
És cert que des de fa una pila d'anys alguna cosa grinyola —i molt— en aquesta *societat de la decepció*, per utilitzar una expressió de Gilles Lipovetsky. La fantasia de tenir-ho tot immediatament disponible i assolible no sembla que hagi portat més felicitat, sinó més ansietat i malestar. Afegim-hi unes bones dosis d'incertesa pel futur i obtindrem encara més frustració i desengany... i el desig d'eleva la mirada per veure un més enllà.

La possibilitat que en aquesta conjuntura el cristianisme arribi a perfilar-se de nou com una opció on buscar sentit i trobar respostes no vindrà per la via d'apel·lar a una emoció i un fetitxisme propis de l'adolescència, convertint la religió en un altre objecte de consum, sinó d'oferir eines per créixer en humanitat i en compromís ciutadà. Sense aquesta base, la resta corre el risc d'esdevenir un suflé que s'esvaeix en el continu lliscar d'un *scroll*, més propi d'un tarannà addictiu que no pas contemplatiu. Precisament és Byung-Chul Han qui afirma que en realitat *no és Déu el qui ha mort* (Nietzsche hauria errat en el pronòstic), sinó que és l'ésser humà a qui Déu es revela el qui ha estat a punt de sucumbir al despotisme indolor de la tecnocràcia capitalista. D'aquí la necessitat imperiosa d'estimular de nou la nostra naturalesa contemplativa, de reactivar el nostre sentit d'esperança, de redescobrir la possibilitat d'una mirada atenta de l'altre... i de *tornar a creure* que és normal trucar a la porta del veí per preguntar-li com està. ◊



Monogràfic

Imaginaris



Un imaginari constitueix un llenguatge intangible

de símbols, mites, històries, idees o valors donats per descompats que encarnen una interpretació de la realitat i la configuració de quelcom compartit per una comunitat. Els imaginaris són el que defineixen en molt bona mesura la cultura d'una societat i, per tant, una manera de ser i de situar-se en el món. Tal com s'afirma en un dels textos d'aquest monogràfic, «un imaginari és la gramàtica profunda que permet llegir el món i ordenar-ne l'experiència».

En les societats tradicionals, els imaginaris vigents arrelaven en valors i creences que transcendien l'individu al llarg dels segles. Pervivien a través de narracions compartides i transmeses d'una generació a l'altra en l'esdevenir dels ritus religiosos, de les diverses manifestacions artístiques o de les litúrgies que encarnaven el pas del temps, convertint-se així en una forma de transmissió de coneixement i de sentit que donava continuïtat històrica a una comunitat. L'acceleració actual del temps, la fragmentació de les experiències o l'eclosió de l'ecosistema tecnològic, en canvi, han multiplicat avui uns imaginaris que són més parcials i més efímers, sovint dominats per la immediatesa, l'emoció, l'imperialisme de l'objectivitat i el cientisme.

De com es fan i es desfán els imaginaris col·lectius és del que parlen els articles d'aquest monogràfic.

MIQUEL CALSINA

Director de Qüestions de Vida Cristiana

Monogràfic Imaginaris

Adrià Pujol Cruells: *¿Què és un imaginari?* | **Gabriel Magalhães:** *Mecanismes d'eternitat. La pedra, la imatge, la paraula i el gest eucarístic.* | **Josep Cobo:** *Imaginaris de Déu en l'era secular.* | **Anna Roig i Lloret:** *De la comunicació a la comunió passant per la comunitat: la transmissió de valors en els imaginaris contemporanis.* | **Antoni Batista:** *Montserrat, els imaginaris col·lectius del símbol.* | **Eduard Juncosa Bonet:** *L'ideal del bon govern en l'imaginari medieval.* | **Sergi Pardos Prado:** *El debat sobre el control migratori: imaginació, cultura i política.* | **Daniel H. Cabrera Altieri:** *Imaginaris tecnològics.* | **José Manuel Bobadilla:** *Imaginaris futurs i contrafuturs.* | **Stefano Carpani:** *Imaginaris en temps de guerra. La guerra com a reset i l'era de la hipocresia.* | **Ricardo Carretero Gramage:** *Els imaginaris en María Zambrano.* | **Antoni Pou:** *La lectura arquetípica de l'imaginari bíblic de Northrop Frye.*

Mirador

Ferran Sáez Mateu: *L'herència cristiana de Catalunya i l'espiritualitat contemporània.*

Xisca Homar: *La filosofia com a baluard d'una vida altra.*

Obituari

Alasdair MacIntyre (1929-2025), per Margarita Mauri. | *Abat Sebastià M. Bardolet i Pujol (1934-2025), per Bernabé Dalmau.* | *Joan de Sagarra (1938-2025), per Joaquim Roglan.*

#283 | DESEMBRE 2025
TERCERA ÈPOCA
12 EUROS

